

خلاصه درس

درس اول: ذخیره دانشی

• هر آنچه افراد از تجربه‌های فردی و اجتماعی خود، مطالعات مدرسه‌ای، دانشگاهی و... می‌آموزند، ذخیره آگاهی یا ذخیره دانشی آن‌ها را شکل می‌دهد. **ویژگی‌های ذخیره دانشی:**

• هر فرد، گروه، قوم، جامعه و امتی یک ذخیره دانشی دارد. ذخیره دانشی، راهنمای زندگی هر فرد، قوم و... است.

• انسان، باتفکر و تعقل:

• از دیده‌ها، شنیده‌ها و خواننده‌هایش فراتر می‌رود. معنای پدیده‌های اطراف خود را درک می‌کند.

• به آگاهی گسترده‌تر و عمیق‌تری از عالم و آدم می‌رسد.

• انواع روش‌های ذخیره دانشی:

• دانش عمومی
• دانش علمی

دانش عمومی

• **تعریف:** دانشی است که انسان‌ها در طول زندگی خود به دست می‌آورند. (شناخت حاصل از زندگی) مجموعه‌ای از آگاهی‌ها و دانش‌هاست که با دیگران سهیم و شریک می‌شویم.

راه‌های به دست آمدن دانش عمومی

• سخن گفتن (زبان)

• دریافت‌های حسی (شنیدن، دیدن و...)

• تعامل با دیگران

• زمان یادگیری دانش عمومی از تولد و ورود به جهان اجتماعی شروع می‌شود و تا مرگ ادامه می‌یابد.

ویژگی‌های دانش عمومی

• جهان اجتماعی، دانش عمومی یا دانش لازم برای زندگی را به ما می‌دهد. **گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی ماست.**

• ما درباره آن کمتر می‌اندیشیم، بیشتر از آن استفاده می‌کنیم.

• این دانش را در تعامل با دیگران به دست می‌آوریم.

• این دانش برای زندگی اجتماعی مانند هوا برای انسان است.

• اگر این دانش نباشد زندگی اجتماعی ما مختل می‌شود و جهان اجتماعی فرو می‌پاشد.

• دانشی است که انسان‌ها با ورود به جهان اجتماعی آن را کسب می‌کنند و در زندگی اجتماعی خود با دیگران به آن نیاز دارند.

• این نوع دانش، دانشی لازم برای تک‌تک کنش‌هایمان است.

دانش علمی

• دانشی عمیق و دقیق است که به آموخته‌های اولیه انسان مربوط می‌شود. بخشی از ذخیره دانشی است که با تأمل، اندیشه و تعقل در دانش عمومی به دست می‌آید.

• این دانش با تأمل و اندیشه و از طریق مطالعات مدرسه‌ای دانشگاهی و... به دست می‌آید.

• دانش علمی، عمیق‌ترین و دقیق‌ترین شناخت ما از عالم و آدم است.

کسی که دانش علمی دارد!

• درک عمیقی از شناخت عمومی جهان اجتماعی خود دارد.

• قادر به شناسایی آسیب‌ها و اشکالات موجود در شناخت عمومی است.

• قدرت دفاع از حقایق موجود در شناخت عمومی را دارد.

اهمیت دانش علمی

• تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جامعه می‌افزاید. این دانش با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی شکل می‌گیرد و پیشرفت می‌کند.

• به دلیل شناخت دقیق مسائل جامعه، راهکارهای صحیح ارائه می‌دهد.

راه‌های رفع تعارضات دانش علمی با دانش عمومی

• گاهی در جامعه میان دانش عمومی و دانش علمی، تعارض‌هایی پدید می‌آید. اعضای جامعه، برای حل این تعارض‌ها، تلاش‌هایی می‌کنند و این تعارض‌ها به دو صورت حل می‌شوند:

• گاه با رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخش دیگر

• گاه با طرح ایده‌های جدید

تعاریف متعدد جهان اجتماعی از دانش علمی

• جهان متجدد فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند. جوامع دیگر، علوم عقلانی و وحیانی را نیز معتبر می‌دانند.

تعارض پیش آمدن بین ذخیره دانشی آن جوامع

قطع شدن ارتباط دوسویه دانش علمی و عمومی

بازماندن دانش علمی از رونق و رشد لازم

دانش علمی، توان و دغدغه لازم برای حل مسائل دانش عمومی را از دست می‌دهد.

ایده علوم انسانی و اجتماعی بومی (اسلامی و ایرانی)

• ایده علوم انسانی و علوم اجتماعی بومی (اسلامی و ایرانی) در کشور ما در ارتباط با چنین مشکلاتی مطرح شده است، ما دانشی می‌خواهیم که:

• همسو با هویت فرهنگی خودمان و ناظر به حل مسائل جامعه ما باشد.

• همچنین دغدغه کشف واقعیت و تشخیص درست و نادرست داشته باشد

• که هم مفید و کارآمد و هم به زبان و منطق جهان‌شمول سخن بگوید.

نظریات متفاوت در ارتباط با رابطه میان دانش عمومی و دانش علمی

دیدگاه (۲)	دیدگاه (۱)
<ul style="list-style-type: none"> • با رویکرد اول تقابل دارد. • همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌دانند. • دانش‌ها نه کشف و بازخوانی واقعیت بلکه بازسازی واقعیت هستند. • دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌دانند. • در برخی از نحله‌های این دیدگاه مرز دانش علمی و دانش عمومی فرو می‌پاشد. 	<ul style="list-style-type: none"> • تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آن‌هاست. • دانش علمی تنها از راه حس و تجربه به صورت نظام‌مند به دست می‌آید. • دانش علمی تجربی تنها راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است. • دانش علمی برای حفظ هویت خود باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند. • دانش عمومی: دانش حاصل از زندگی است. از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید. • دانش عمومی در مقابل دانش علمی ارزش ناچیزی برخوردار است.

علوم اجتماعی

کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کند. علوم اجتماعی بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شود ولی برخی از علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی نیستند، مانند روان‌شناسی و اخلاق. جامعه‌شناسی نمونه‌ای از علوم اجتماعی است.

علوم	علوم طبیعی	علوم انسانی و اجتماعی	فلسفه
موضوع	پدیده‌های طبیعی	کنش‌های انسان‌ها	اصل وجود
توضیح	شناسایی قوانین طبیعت و پدیده‌های طبیعی	شناسایی قوانین مربوط به کنش انسان‌ها	شناسایی قوانین کلی موجودات همانند قانون علیت
مثال	شیمی، فیزیک، زیست‌شناسی	روان‌شناسی، اقتصاد، جامعه‌شناسی	متافیزیک یا فلسفه

فلسفه نه جزء علوم طبیعی است و نه جزء علوم انسانی و اجتماعی بلکه خود، دانش مستقلی است.

علوم ابزاری، تفهیمی و انتقادی

- علوم طبیعی را به دلیل اینکه ابزار تسلط انسان بر طبیعت و ابزار رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعی هستند، علوم ابزاری نیز می‌گویند.
- علوم انسانی به دلیل اینکه به فهم معانی کنش‌های انسان‌ها می‌پردازند، علوم تفهیمی نامیده می‌شوند.
- علوم انسانی را از این نظر که به انتقاد از کنش‌های ناپسند آدمیان می‌پردازند، علوم انتقادی نیز می‌گویند.

مقایسه علوم انسانی و اجتماعی و علوم طبیعی (فواید)

فواید علوم طبیعی	فواید علوم انسانی و اجتماعی
<ul style="list-style-type: none"> شناخت طبیعت و قوانین آن پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت پاری رساندن به انسان در بهره‌مندی از طبیعت (ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت) 	<ul style="list-style-type: none"> شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن شناسایی عوامل تأثیرگذار بر زندگی انسان و کنش‌های او (پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها برای پیشگیری) شناخت فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و داوری درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها رها کردن انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌های پدیدآمده از تأثیر کنش‌های انسان‌ها نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و ابزاری

به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌ها و سایر پدیده‌های اجتماعی و تنوع آن‌ها، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است. علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردار است: زیرا علوم اجتماعی:

دربارۀ فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند. به انسان‌ها کمک می‌کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند.

جامعه‌شناسی

- جامعه‌شناسی یکی از شاخه‌های علوم اجتماعی است.
- به اعتقاد برخی، علم، شناخت «کنش اجتماعی» و به اعتقاد بعضی دیگر علم، شناخت «ساختار اجتماعی» می‌باشد.

دیدگاه (۳)

- دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود.
- دانش فراتجربی را نیز شامل می‌شود.
- دانش عمومی، دانش غیرموقوف و نامعتبر نیست، بلکه کم و بیش در آن دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد.
- دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است.
- دانش علمی ضمن ریشه‌داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد ← رابطه متقابل دارند ← بر یکدیگر اثر گذاشته و از هم اثر می‌پذیرند و به مرور متناسب می‌شوند ← هر دانش علمی با هر دانش عمومی سازگار نیست.

درس دوم: علوم اجتماعی

علوم اجتماعی به دانش‌هایی گفته می‌شود که اجتماعات انسانی را به روش علمی مطالعه می‌کند مانند:

چگونگی اثرگذاری آن‌ها بر کنش‌ها و شیوه زندگی همچنین اثرپذیری آن‌ها از کنش‌ها و شیوه زندگی

علوم اجتماعی، کنش‌ها و پیامدهای آن یعنی پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کند.

برای بررسی و مطالعه انواع و ابعاد مختلف کنش‌های اجتماعی، شاخه‌های (دانش‌های) علوم اجتماعی پدید آمده است: همانند اقتصاد، تاریخ، ارتباطات، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی و...

مقایسه علوم انسانی و علوم طبیعی (موضوع)

علوم طبیعی	علوم انسانی
<ul style="list-style-type: none"> موضوع آن، پدیده‌های طبیعی است. جهان طبیعی و پدیده‌های آن را مطالعه می‌کند. این پدیده‌ها به تصمیم و اقدام انسان‌ها وابسته نیستند بلکه مستقل از اراده انسان‌ها و اهداف و معانی مورد نظر هستند. علم پزشکی با آنکه به بدن انسان می‌پردازد، جزء علوم طبیعی محسوب می‌شود. 	<ul style="list-style-type: none"> از کنش‌های انسان و آثار و پیامدهای آن بحث می‌کند. کنش، با آگاهی و اراده انسان انجام می‌شود و هدف و معنای خاصی دارد. قوانین مربوط به کنش‌های آدمیان را مطالعه می‌کند. فعالیت غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند. روان‌شناسی و اخلاق، زیرمجموعه علوم انسانی هستند. برخی از کنش‌های انسان‌ها، اجتماعی‌اند.

مقایسه علوم انسانی و علوم اجتماعی

علوم انسانی

- کنش‌های انسانی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کند.
- موضوع آن، عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است.
- برخی از کنش‌های انسان‌ها، اجتماعی‌اند.
- روان‌شناسی نمونه‌ای از علوم انسانی است.

ردیف	سؤالات	نمره
۱	<p>عبارت‌های درست یا نادرست را مشخص کنید.</p> <p>الف) علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را دارند. ☐ درست ☐ نادرست</p> <p>ب) انسان در دیدگاه جامعه‌شناسی تبیینی نه تنها یک موجود طبیعی پیچیده دانسته می‌شود، بلکه با سایر موجودات طبیعی تفاوت‌های بنیادی دارد. پرتکرار ☐ درست ☐ نادرست</p> <p>ج) انقلاب‌های اجتماعی، اندیشه‌های جدید، شاهکارهای هنری و اختراعات بزرگ هنگامی پدید می‌آیند که انسان نظم موجود را هایت کند. ☐ درست ☐ نادرست</p> <p>د) ماکس وبر، تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست بلکه آن را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود، می‌انگاشت. ☐ درست ☐ نادرست</p>	۱
۲	<p>جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.</p> <p>الف) علوم انسانی و اجتماعی بومی (ایرانی و اسلامی) باید همسو با خودمان و ناظر به حل مسائل جامعه خودمان باشد.</p> <p>ب) برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ‌های ساده درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق این پدیده‌ها را نادیده می‌گیرند و از آن‌ها می‌کنند.</p> <p>ج) وقتی سازمان، پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی مثل رابطه اقتصاد و سیاست یا علم و سیاست را شامل می‌شود، از آن به تعبیر می‌شود.</p> <p>د) طرفداران قشربندی اجتماعی چنین می‌پندارند که نابرابری‌های اجتماعی نتیجه تفاوت‌ها یا هستند، بنابراین عادلانه‌اند.</p> <p>ه) یکی از راه‌های آشتی، اتحاد و دوستی در میان گروه‌ها و ملت‌ها است.</p> <p>و) ابن‌خلدون در مطالعات خود به روش عقلی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد و بنابراین از سخنی نگفت. پرتکرار</p> <p>ز) واقعیت‌هایی که با آگاهی و اراده انسان به وجود می‌آیند، مانند ارزش‌ها و آرمان‌ها با شناسایی می‌شوند.</p>	۲/۵
۳	<p>پاسخ صحیح را مشخص کنید.</p> <p>الف) تصمیم‌گیری درباره مسائل مشترک و رفع اختلافات و تضادها میان افراد و گروه‌هایی که با هم زندگی می‌کنند و را در زندگی اجتماعی پدید می‌آورد.</p> <p>۱) سیاست - قدرت ۲) قدرت - عمل سیاسی ۳) سیاست - عمل سیاسی ۴) قدرت - سیاست</p> <p>ب) برخی تفاوت‌ها مانند رنگ پوست، زبان، اثر انگشت نامیده می‌شود. پرتکرار</p> <p>۱) تفاوت‌های رتبه‌ای ۲) نابرابری اجتماعی ۳) نابرابری طبیعی رتبه‌ای ۴) تفاوت‌های اسمی</p> <p>ج) در اواخر قرن بیستم به جای کشمکش طبقاتی، محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی شد.</p> <p>۱) قدرت ۲) ثروت ۳) هویت ۴) قشربندی</p> <p>د) دانشمندان برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی و محسوس از کدام نوع عقل استفاده می‌کنند؟</p> <p>۱) عقل ابزاری ۲) عقل تفسیری ۳) عقل انتقادی ۴) عقل تجویزی</p> <p>ه) مقبولیت و مرجعیت در فرهنگ عمومی جامعه ایران موجب شد که دو انقلاب اجتماعی در یک قرن در جامعه ایران شکل بگیرد.</p> <p>۱) علوم اجتماعی ۲) علم فقه ۳) علم تاریخ ۴) علم جامعه</p>	۲/۵
۴	<p>به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>الف) تعارض میان دانش علمی و دانش عمومی چگونه حل می‌شود؟ (ذکر یک مورد)</p> <p>ب) هلت شکل‌گیری رویکردهای مختلف در جامعه‌شناسی چیست؟ پرتکرار</p> <p>ج) چگونه نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیز زندگی انسان کشف می‌شود؟ پرتکرار</p> <p>د) چگونه می‌توان مسائل زندگی جوانان و آرزوهای آن‌ها را فهمید و آنان را یاری کرد؟</p> <p>ه) هر کنش سیاسی با چه هدفی انجام می‌شود؟</p> <p>و) نتایج حذف مالکیت خصوصی در دیدگاه مخالفان قشربندی اجتماعی را بنویسید. (ذکر یک مورد)</p> <p>ز) در دیدگاه الگوی مطلوب قرآنی، معیار برتری و بزرگی چیست؟</p> <p>ح) در فرهنگ اسلام، مسلمانان به آموختن کدام نوع علم تشویق شده‌اند؟</p> <p>ط) ویژگی‌های جامعه مطلوب فقه شیعه را بنویسید. (ذکر یک مورد) پرتکرار</p>	۴/۵

ردیف	سؤالات	نمره												
۵	<p>هر یک از عبارات سمت راست به کدام یک از مفاهیم سمت چپ اشاره دارد. (یک مفهوم اضافی است).</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>عبارات</th> <th>مفاهیم</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) آگاهی موجود در احوال‌پرسی از دیگران</td> <td>بی‌نظمی</td> </tr> <tr> <td>ب) در زندگی روزمره بیشتر به چشم می‌آید.</td> <td>همراهی همدلانه</td> </tr> <tr> <td>ج) به معنای تأیید کنشگران نیست.</td> <td>دانش عمومی</td> </tr> <tr> <td>د) نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده اجتماعی</td> <td>هویت‌زدایی</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ذخیره آگاهی</td> </tr> </tbody> </table>	عبارات	مفاهیم	الف) آگاهی موجود در احوال‌پرسی از دیگران	بی‌نظمی	ب) در زندگی روزمره بیشتر به چشم می‌آید.	همراهی همدلانه	ج) به معنای تأیید کنشگران نیست.	دانش عمومی	د) نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده اجتماعی	هویت‌زدایی		ذخیره آگاهی	۱
عبارات	مفاهیم													
الف) آگاهی موجود در احوال‌پرسی از دیگران	بی‌نظمی													
ب) در زندگی روزمره بیشتر به چشم می‌آید.	همراهی همدلانه													
ج) به معنای تأیید کنشگران نیست.	دانش عمومی													
د) نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده اجتماعی	هویت‌زدایی													
	ذخیره آگاهی													
۶	<p>هر عبارت به کدام رویکرد و نوع جامعه‌شناسی اشاره دارد؟</p> <p>الف) با غلبه آن، رویکرد تبیینی به حاشیه رفت و راه بازگشت دعاوی تجویزی به علوم اجتماعی باز شد. (.....)</p> <p>ب) صرفاً توصیف و تبیین تبعیض نژادی نمی‌پردازد بلکه آن را تقبیح و از آن انتقاد می‌کند. (.....)</p>	۰/۵												
۷	<p>هر عبارت به کدام نوع روش پژوهش کیفی اشاره دارد؟ پرتکرار</p> <p>الف) اگر محقق بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده خاص مثلاً یک فرد، یک نهاد اجتماعی یا یک فرهنگ را مطالعه کند و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن آن را نشان دهد. (.....)</p> <p>ب) در این روش پژوهشگر برای مدتی با قومی که قصد تحقیق درباره آن‌ها را دارد زندگی می‌کند، خود را در شرایط فرهنگی آن قوم قرار می‌دهد و کنش‌هایشان را تجربه می‌کند تا آن‌ها را بهتر بشناسد. (.....)</p>	۰/۵												
۸	<p>هر عبارت به کدام مدل و الگوی هویتی اشاره دارد؟</p> <p>الف) تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و حتی تشدید می‌گردد. (.....)</p> <p>ب) تکثر و تنوع زبانی، نژادی و قومی را مانع وحدت و همدلی نمی‌داند بلکه انسان‌ها را به منشأ وحدت رهنمون می‌سازد. (.....)</p>	۰/۵												
۹	<p>جدول زیر را کامل کنید.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>مفاهیم</th> <th>ویژگی‌ها</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف جامعه‌شناسی تفسیری</td> <td>به قصد تغییر وضع موجود انجام می‌شود یا با هدف حفظ آن ب</td> </tr> </tbody> </table>	مفاهیم	ویژگی‌ها	الف جامعه‌شناسی تفسیری	به قصد تغییر وضع موجود انجام می‌شود یا با هدف حفظ آن ب	۱								
مفاهیم	ویژگی‌ها													
الف جامعه‌شناسی تفسیری	به قصد تغییر وضع موجود انجام می‌شود یا با هدف حفظ آن ب													
۱۰	<p>به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.</p> <p>چرا علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند؟ پرتکرار</p>	۱												
۱۱	<p>جامعه‌شناسی تفسیری، ارزش‌ها و امور سیاسی را چگونه مطالعه می‌کند؟ پرتکرار</p>	۱												
۱۲	<p>از دیدگاه جامعه‌شناسان انتقادی، نتایج بی‌توجهی به ساختارهای اجتماعی و نادیده گرفتن آن‌ها چیست؟</p>	۱												
۱۳	<p>چرا رویکردی که از درون رویکرد تفسیری شکل می‌گیرد، راه‌هایی انسان را بیرون علم جست‌وجو می‌کند؟</p>	۱												
۱۴	<p>جامعه آرمانی مورد نظر فارابی چه نام دارد؟ ویژگی‌های آن را بنویسید.</p>	۱												
۱۵	<p>چرا علوم اجتماعی اندیشمندان مسلمان از نوع جامعه‌شناسی تفسیری نیست؟</p>	۱												
	جمع نمره	۲۰												

- ۴ الف** اعضای جهان اجتماعی برای حل این تعارضها تلاش می کنند، تعارض گاهی بارها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر و گاهی با طرح ایده های جدید حل می شوند. (تذکره مورد کافحه ص ۱۳۱) (درس ۱) / ب) دوری و نزدیکی به علوم طبیعی (درس ۳) / ج) با هنر آشنایی زبانی (درس ۳) / د) همراهی همدلانه، باید با جوانان همدلانه همراه شد. (درس ۴) / ه) یا به قصد تغییر وضع موجود یا با هدف حفظ آن انجام می شود. (درس ۶) / و) مخالفان قشر بندی گمان می کنند اگر مالکیت خصوصی از بین برود دیگر طبقه پایین نخواهیم داشت و بدین ترتیب همگان شرایط یکسان خواهند داشت. (تذکره مورد کافحه ص ۱۳۱) (درس ۷) / ز) زندگی بر اساس تقوا (درس ۸) / ح) علم نافع (درس ۸) / ط) جامعه ای را مطلوب می داند که دارای دو ویژگی باشد: ۱. روابط و ساختارهای آن با مشارکت و همراهی مردم، عادلانه باشد. ۲. حاکمان و کارگزاران جامعه، عالم به عدالت و عمل کننده به آن باشند، یعنی عالم و عادل باشند (تذکره مورد کافحه ص ۱۳۱) (درس ۱۰) / ۵ الف) علوم انسانی (درس ۲) / ب) ظم (درس ۲) / ج) کنش اجتماعی (درس ۲) / د) روش های کیفی (درس ۵) / ۶ الف) ابزار یا قدرت تنبیهی (ب) / ابزار یا قدرت تشویقی (درس ۶) / ۷ الف) موضوع جامعه شناسی انتقادی (ب) / هدف جامعه شناسی انتقادی (درس ۷) / ۸ الف) مدل تکثرگرا (ب) / مدل همانندسازی (درس ۸) / ۹ الف) مدینه فاسقه (ب) / مدینه ضاله (درس ۹) / ۱۰ الف) عقل خاص (ب) / عقل نظری (درس ۱۰) / ۱۱ سیاست، قدرت محقق کردن اهداف جمعی به کار می گیرد. (درس ۶) / ۱۲ جامعه شناسان انتقادی به ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوب گر تأکید می کنند تا از سلطه چنین ساختارهایی بر انسان ها پیشگیری کنند و زمینه شکل گیری ساختارهای اجتماعی انسان تر را فراهم آورند. (درس ۷) / ۱۳ قرآن در موارد متعددی هم به توصیف و تبیین زندگی اجتماعی انسان می پردازد، یعنی به این اشاره می کند که در جوامع چه می گذرد و چرا؟ هم به نقد و ارزیابی جوامع و فرهنگ های بشری می پردازد و هم جامعه آرمانی مورد نظر خود را ترسیم می کند. (درس ۸) / (دانش آموز می تواند به ویژگی های علوم اجتماعی در جهان اسلام و علم مدنی فارابی نیز اشاره کند.) / ۱۴ سیاست هویت می تواند دو چهره پیدا کنند، یا به صورت افراطی بر تفاوت ها و گوناگونی ها تأکید می کند و سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع می شوند و یا گروه های به حاشیه رانده شده را به رسمیت می شناسند و از آنان حمایت می کند. (درس ۸) / ۱۵ این دانش متناسب با معنای علم در جهان اسلام است. علوم اجتماعی جهان اسلام از منابع و ابزارهای تجربی برای توصیف و تبیین مسائل اجتماعی استفاده خواهد کرد، ولی تبیین های علمی جهان اسلام به شناخت تجربی محدود نمی شود و از منابع عقلانی و وحیانی استفاده می کند. عقلانیت مورد استفاده در جهان اسلام، در تولید دانش علمی درباره محیط فرهنگی و اجتماعی نقش محوری دارد، ولی همه عرصه های علمی را به تنهایی سامان نمی دهد بخشی از آن را به کمک حس و تجربه زیسته و بخشی دیگر را با استفاده از وحی سامان می بخشد. (درس ۱۰) /

← آزمون ۱۲ - شهریور ۱۴۰۱ (نوبت دوم)

- ۳ الف** دانش علمی (درس ۱) / ب) طرفداران قشر بندی اجتماعی (درس ۷) / ج) الگوی تعارف هویت ها (درس ۸) / د) عقل انتقادی (درس ۹) / ه) علم فقه (درس ۱۰) / ۴ الف) ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می شود و یا یک مورد از دانش عمومی به طور همه جانبه از دانش علمی حمایت نمی کند. دانش علمی از رشد و رونق لازم باز می ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می دهد (درس ۱) / ب) جامعه شناسی خرد، کنش اجتماعی و سایر پدیده های اجتماعی خرد را بررسی و مطالعه می کند. (درس ۲) / ج) نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می شود که ما انسان ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته ایم. (درس ۳) / د) نادیده گرفتن معنای کنش سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده ما محدود شوند. (درس ۳) / ه) برای فهمیدن دلالت های کنش باید به زمینه فرهنگی ای که کنشگر در آن عمل می کند، مراجعه کنیم. (درس ۵) / و) پذیرفتن هدف های سازمان توسط افراد و اعضای آن (درس ۶) / ز) رویکرد ابن خلدون، انتقادی نیست و جامعه شناسی او در مقایسه با جامعه شناسی فارابی محافظه کارانه است. (درس ۹) / ح) عقل عملی، واقعیت هایی را که با آگاهی و اراده انسان به وجود می آیند: شناسایی می کند. (درس ۱۰) / ۵ الف) دانش عمومی (درس ۱) / ب) بی نظمی (درس ۳) / ج) همراهی همدلانه (درس ۴) / د) هویت زدایی (درس ۴) / ۶ الف) رویکرد تفسیری (درس ۵) / ب) جامعه شناسی انتقادی (درس ۶) / ۷ الف) مطالعه موردی (ب) / قوم نگاری (درس ۵) / ۸ الف) مدل تکثرگرا (ب) / الگوی مطلوب قرآنی (الگوی تعارف هویت ها) (درس ۸) / ۹ الف) کنش سیاسی (درس ۶) / ب) سیاست و قدرت را پدیده های معنادار و ارزشی می داند اما صرفاً به توصیف ارزش های سیاسی مختلف بسنده می کند. (درس ۶) / ۱۰ علوم اجتماعی درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن به انسان ها آگاهی می دهند و به آن ها کمک می کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند. (درس ۲) / ۱۱ جامعه شناسی تفسیری، امور سیاسی را پدیده هایی معنادار و ارزشی می داند، اما صرفاً به توصیف ارزش ها و نظام های سیاسی بسنده می کند و ملاک و معیاری برای ارزیابی علمی آن ها ارائه نمی دهد. (درس ۶) / ۱۲ جامعه شناسی انتقادی معتقد است، بی توجهی به ساختارهای اجتماعی و نادیده گرفتن آن ها به معنای چشم پوشی از آثار و پیامدهای مخرب آن هاست، زیرا انتقاد از ساختارهای اجتماعی را ناممکن می سازد و در نتیجه امکان کنترل آثار مخرب آن ها از دست می رود. (درس ۷) / ۱۳ آن ها معتقدند که خود علم با درست و غلط دانستن و خوب و بد کردن امور سلطه گری می کند: زیرا خوب را به معنای خوب بودن برخی افراد و گروه ها و بد را بد بودن برخی دیگر از آنان قلمداد می کند، از این منظر علم چراغی نیست که تاریکی ها را روشن کند و موانع را از پیش پای انسان بردارد. (درس ۸) / ۱۴ فارابی جامعه ای را که بر محور علم سازمان یافته باشد، مدینه فاضله می نامد، مدینه فاضله جامعه آرمانی مورد نظر اوست علم در مدینه فاضله به علم تجربی محدود نمی شود و علوم عقلی و وحیانی را نیز در بر می گیرد. (درس ۹) / ۱۵ آنان (متفکران مسلمان) دانش علمی را به دانش حسی و تجربی محدود نمی کنند، از این رو برخلاف رویکرد تفسیری، تفسیر را در تقابل با تبیین نمی دانند، بلکه هر تفسیری را نوعی تبیین به شمار می آورند: زیرا تفسیر را هم نیازمند استدلال می دانند. (درس ۱۰) /